P9_TA(2021)0020

Prístup k dôstojnému a cenovo dostupnému bývaniu pre všetkých

Uznesenie Európskeho parlamentu z 21. januára 2021 o prístupe k dôstojnému a cenovo dostupnému bývaniu pre všetkých (2019/2187(INI))

(2021/C 456/14)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o Európskej únii, najmä na jej článok 3 ods. 3, a na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“), najmä na jej články 9, 14, 148, 151, 153, 160 a 168 a jej protokol č. 26 o službách všeobecného záujmu,

— so zreteľom na Chartu základných práv Európskej únie, najmä na jej hlavu IV (Solidarita),

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv OSN, najmä na jej články 8 a 25,

— so zreteľom na Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím,

— so zreteľom na záverečné pripomienky Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím zo septembra 2015 k úvodnej správe Európskej únie tomuto výboru z júna 2014,

— so zreteľom na ciele udržateľného rozvoja prijaté svetovými lídrami v septembri 2015 a schválené Radou, najmä na cieľ č. 11 týkajúci sa udržateľných miest a komunít, a cieľ č. 3 týkajúci sa zdravého života a podpory blahobytu pre všetkých a v každom veku,

— so zreteľom na Ženevskú chartu OSN o udržateľnom bývaní a jej cieľ „zabezpečiť prístup k dôstojnému, primeranému, cenovo dostupnému a zdravému bývaniu pre všetkých“ ([1]),

— so zreteľom na usmernenia WHO o bývaní a zdraví z roku 2018 s názvom Recommendations to promote healthy housing for a sustainable and equitable future (Odporúčania na podporu zdravého bývania v záujme udržateľnej a spravodlivej budúcnosti) ([2]),

— so zreteľom na Európsky pilier sociálnych práv vyhlásený Európskou radou, Európskym parlamentom a Európskou komisiou v novembri 2017, a najmä na jeho zásadu 19 – Bývanie a pomoc pre bezdomovcov a zásadu 20 – Prístup k základným službám,

— so zreteľom na revidovanú Európsku sociálnu chartu, a najmä na jej článok 30 (právo na ochranu pred chudobou a sociálnym vylúčením), 31 (právo na bývanie) a 16 (právo rodiny na sociálnu, právnu a hospodársku ochranu),

— so zreteľom na akčný plán mestskej agendy EÚ pre bývanie z roku 2018 ([3]),

— so zreteľom na Novú urbánnu agendu prijatú v októbri 2016 na konferencii Organizácie Spojených národov o bývaní a udržateľnom rozvoji miest (Habitat III), ktorá sa koná každých 20 rokov,

— so zreteľom na správu pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre investície do sociálnej infraštruktúry v Európe v roku 2018 ([4]),

---

([1]) https://www.unece.org/fileadmin/DAM/hlm/charter/Language_versions/ENG_Geneva_UN_Charter.pdf
([2]) https://www.who.int/publications/i/item/who-housing-and-health-guidelines
([3]) https://ec.europa.eu/futurium/en/system/files/ged/final_action_plan_euua_housing_partnership_december_2018_1.pdf
([4]) Správa pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre investície do sociálnej infraštruktúry v Európe: zvýšenie investícií do sociálnej infraštruktúry v Európe – Lieve Fransen, Gino del Bufalo a Edoardo Reviglio (január 2018).

Štvrtok 21. januára 2021

— so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov z roku 2017 s názvom Za vytvorenie európskej agendy pre sociálne bývanie ([5]),

— so zreteľom na vyhlásenie Eurocities z roku 2016 o štátnej pomoci a miestnych verejných službách ([6]),

— so zreteľom na záverečné komuniké z 19. neformálneho stretnutia ministrov EÚ zodpovedných za otázky bývania, ktoré sa konalo 9. a 10. decembra 2013 ([7]),

— so zreteľom na uznesenie primátorov veľkých európskych miest z roku 2014 o práve na bývanie ([8]),

— so zreteľom na pracovný dokument útvarov Komisie z 26. apríla 2017 s názvom Zhodnotenie odporúčania Komisie z roku 2013 s názvom Investovať do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia (SWD(2017)0258),

— so zreteľom na správu osobitnej spravodajkyne OSN pre primerané bývanie ako súčasť práva na primeranú životnú úroveň a pre právo na nediskrimináciu v tejto súvislosti z 30. decembra 2015 (A/HRC/31/54) ([9]), v ktorej analyzuje bezdomovectvo ako celosvetovú krízu v oblasti ľudských práv, ktorá si vyžaduje naliehavú celosvetovú reakciu,

— so zreteľom na balík Komisie o sociálnych investíciách z roku 2013,

— so zreteľom na odporúčanie Komisie z 20. februára 2013 s názvom Investovať do detí: východisko z bludného kruhu znevýhodnenia (2013/112/EÚ),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. apríla 2011 s názvom Rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov do roku 2020 (COM(2011)0173) a na následné správy o implementácii a hodnotiace správy,

— so zreteľom na oznámenie Komisie s názvom Rámec kvality pre služby všeobecného záujmu v Európe (COM(2011)0900),

— so zreteľom na rozhodnutie Komisie z 20. decembra 2011 o uplatňovaní článku 106 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na štátnu pomoc vo forme náhrady za službu vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu,

— so zreteľom na oznámenie Komisie zo 14. októbra 2020 s názvom Vlna obnovy pre Európu – ekologizácia našich budov, tvorba pracovných miest, zlepšovanie životných podmienok (COM(2020)0662),

— so zreteľom na svoje legislatívne uznesenie z 10. júla 2020 o návrhu rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiku zamestnanosti členských štátov ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. júna 2020 o európskej ochrane cezhraničných a sezónnych pracovníkov v kontexte krízy spôsobenej ochorením COVID-19 ([11]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o európskom ekologickom dohovore ([12]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 10. októbra 2019 o zamestnanosti a sociálnych politikách v eurozóne ([13]),

---

([5]) https://dmsearch.cor.europa.eu/search/opinion
([6]) http://nws.eurocities.eu/MediaShell/media/EUROCITIES%20statement%20on%20state%20aid%20and%20local%20public%20%20services_16%2001%202016%20final.pdf
([7]) http://www.iut.nu/wp-content/uploads/2017/07/Housing-Ministers%C2%B4-Communiqu%C3%A9.pdf
([8]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/resources/docs/resolution-for-social-housing-in-europe.pdf
([9]) https://ap.ohchr.org/documents/dpage_e.aspx?si=A/HRC/31/54
([10]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0194.
([11]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0176.
([12]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0005.
([13]) Prijaté texty, P9_TA(2019)0033.

— so zreteľom na svoje uznesenie z 26. marca 2019 o finančnej trestnej činnosti, vyhýbaní sa daňovým povinnostiam a daňových únikoch ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. marca 2019 o európskom semestri pre koordináciu hospodárskych politík: zamestnanosť a sociálne aspekty v ročnom prieskume rastu na rok 2019 ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 2. marca 2020 o európskej stratégii pre oblasť zdravotného postihnutia na obdobie po roku 2020 ([16]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. novembra 2017 o boji proti nerovnostiam ako prostriedku na podporu tvorby pracovných príležitostí a rastu ([17]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. októbra 2017 o politikách zameraných na zabezpečenie minimálneho príjmu ako nástroja na boj proti chudobe ([18]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 7. júla 2016 o vykonávaní Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD) a s osobitným zreteľom na záverečné pripomienky Výboru pre UN CRPD ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 5. júla 2016 s názvom Utečenci: sociálne začlenenie a integrácia na trhu práce ([20]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 26. mája 2016 s názvom Chudoba: rodové hľadisko ([21]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 14. apríla 2016 o plnení cieľa boja proti chudobe s ohľadom na rastúce náklady domácností ([22]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2015 o znižovaní nerovností s osobitným zameraním na chudobu detí ([23]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. novembra 2015 o politike súdržnosti a marginalizovaných komunitách ([24]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 16. januára 2014 o stratégii EÚ v oblasti bezdomovstva ([25]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 11. júna 2013 o sociálnom bývaní v Európskej únii ([26]),

— so zreteľom na správu OSN z 26. decembra 2019 o usmerneniach pre vykonávanie práva na primerané bývanie, ktoré vydala osobitná spravodajkyňa OSN pre primerané bývanie ako súčasť práva na primeranú životnú úroveň a pre právo na nediskrimináciu v tejto súvislosti,

— so zreteľom na odporúčanie Výboru ministrov Rady Európy členským štátom CM/Rec(2010)5 z 31. marca 2010 o opatreniach na boj proti diskriminácii na základe sexuálnej orientácie a rodovej identity,

---

([14]) Prijaté texty, P8_TA(2019)0240.
([15]) Prijaté texty, P8_TA(2019)0202.
([16]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0156.
([17]) Ú. v. EÚ C 356, 4.10.2018, s. 89.
([18]) Ú. v. EÚ C 346, 27.9.2018, s. 156.
([19]) Ú. v. EÚ C 101, 16.3.2018, s. 138.
([20]) Ú. v. EÚ C 101, 16.3.2018, s. 2.
([21]) Ú. v. EÚ C 76, 28.2.2018, s. 93.
([22]) Ú. v. EÚ C 58, 15.2.2018, s. 192.
([23]) Ú. v. EÚ C 366, 21.10.2017, s. 19.
([24]) Ú. v. EÚ C 366, 21.10.2017, s. 31.
([25]) Ú. v. EÚ C 482, 23.12.2016, s. 141.
([26]) Ú. v. EÚ C 65, 19.2.2016, s. 40.

— so zreteľom na druhý prieskum Agentúry Európskej únie pre základné práva týkajúci sa LGBTI z mája 2020,

— so zreteľom na európsku iniciatívu občanov s názvom Housing for all (Bývanie pre všetkých) ([27]),

— so zreteľom na štúdiu Komisie z júna 2020 s názvom Legal gender recognition in the EU: the journeys of trans people towards full equality (Legálne uznávanie rodovej rovnosti v EÚ: cesty transsexuálov smerom k plnej rovnosti) ([28]),

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

— so zreteľom na správu Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci (A9-0247/2020),

A. keďže prístup k primeranému bývaniu je základným právom, ktoré treba považovať za predpoklad uplatňovania ďalších základných práv a prístupu k nim, ako aj za predpoklad života v podmienkach ľudskej dôstojnosti; keďže vnútroštátne, regionálne a miestne orgány členských štátov majú povinnosť definovať vlastnú politiku bývania a vykonať kroky potrebné na dodržiavanie tohto základného práva na svojich trhoch s bývaním;

B. keďže, ako sa uvádza v článku 151 ZFEÚ, Únia a členské štáty, rešpektujúc základné sociálne práva tak, ako sú stanovené v Európskej sociálnej charte podpísanej v Turíne 18. októbra 1961 a v Charte základných sociálnych práv pracovníkov Spoločenstva z roku 1989, majú za cieľ podporovať zamestnanosť pracovníkov, zlepšovať životné a pracovné podmienky tak, aby sa dosiahlo ich zosúladenie pri zachovaní dosiahnutej úrovne, primeraná sociálna ochrana, sociálny dialóg, dialóg medzi sociálnymi partnermi, rozvoj ľudských zdrojov so zreteľom na permanentne vysokú zamestnanosť a boj proti vylučovaniu z trhu práce;

C. keďže EÚ a jej členské štáty majú povinnosť zabezpečiť všetkým všeobecný prístup k dôstojnému a cenovo dostupnému bývaniu v súlade so základnými právami podľa článkov 16, 30 a 31 Európskej sociálnej charty a Európskeho piliera sociálnych práv;

D. keďže podľa článku 36 Charty základných práv Európskej únie Únia uznáva a rešpektuje prístup k službám všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorý je ustanovený vnútroštátnymi právnymi predpismi a praxou, v súlade so zmluvami, s cieľom podporovať sociálnu a územnú súdržnosť Únie; keďže služby všeobecného záujmu sú služby, ktoré ako také klasifikujú verejné orgány členských štátov, a preto sa na ne vzťahujú osobitné záväzky vyplývajúce zo služieb vo verejnom záujme; keďže tieto služby môže poskytovať buď štát, alebo súkromný sektor; keďže tieto služby zahŕňajú sociálne bývanie ako sociálnu službu všeobecného záujmu; keďže tieto služby zodpovedajú potrebám zraniteľných občanov a sú založené na zásadách solidarity a rovnakého prístupu; keďže v oznámení Komisie o rámci kvality pre služby všeobecného záujmu v Európe sa zabezpečuje všetkým občanom prístup k základným službám a podporuje sa kvalita v oblasti sociálnych služieb;

E. keďže v rámci cieľa udržateľného rozvoja č. 11 sa požaduje, aby sa na rok 2030 všetkým zabezpečil prístup k primeranému, bezpečnému a cenovo dostupnému bývaniu a základným službám, zlepšenie podmienok bývania vo štvrtiach chudoby a na vyššiu úroveň sa pozdvihla inkluzívna a udržateľná urbanizácia a kapacita participatívneho, integrovaného a udržateľného plánovania a správy ľudských sídel vo všetkých krajinách;

F. keďže čoraz viac ľudí s nízkymi a strednými príjmami v EÚ má ťažkosti pri získavaní bývania, je zaťažených nákladmi na bývanie a údržbu, má bývanie, ktoré nespĺňa bezpečnostné normy, je nekvalitné, nedostupné, energeticky nehospodárne alebo preplnené, prípadne sú títo ľudia bez domova alebo im hrozí nútené vysťahovanie;

G. keďže nárast dokončených projektov bývania výrazne nezlepšuje prístup k bývaniu ľuďom, ktorých príjem je príliš nízky na to, aby si mohli dovoliť trhové nájomné, a príliš vysoký na to, aby mali nárok na sociálne bývanie; keďže tento problém sa týka najmä osamelých rodičov, veľkých rodín a mladých ľudí vstupujúcich na trh práce;

([27]) https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000003_sk

([28]) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/legal_gender_recognition_in_the_eu_the_journeys_of_trans_people_towards_full_equality_web.pdf

H. keďže podľa odhadov nadácie Eurofound neprimerané bývanie stojí hospodárstva EÚ 195 miliárd EUR ročne ([29]); keďže v roku 2018 žilo 17,1 % obyvateľov EÚ v preplnených obydliach ([30]); keďže v EÚ žije 28,5 % mladých ľudí vo veku 25 – 34 rokov s rodičmi; keďže toto číslo je ovplyvnené mnohými faktormi prevažne sociálno-ekonomického charakteru, ako aj dostupnosťou bývania ([31]); keďže viac ako dve tretiny svetovej populácie budú do roku 2030 žiť v mestách ([32]);

I. keďže podiel obyvateľov EÚ, ktorí vynakladajú viac ako 40 % disponibilných príjmov na bývanie v rokoch 2010 až 2018 predstavoval 10,2 %, hoci medzi členskými štátmi EÚ boli zaznamenané podstatné rozdiely;

J. keďže ceny bývania neustále každoročne rastú, pričom rastú rýchlejšie ako disponibilný príjem; keďže bývanie predstavuje v súčasnosti najvyššiu výdavkovú položku pre európskych občanov;

K. keďže sa odhaduje, že trh s bývaním vygeneruje približne 25 biliónov EUR, a preto má zásadný význam na vytváranie pracovných miest a predstavuje hybnú silu hospodárskej činnosti, pričom ovplyvňuje okrem iného mobilitu pracovnej sily, energetickú efektívnosť, dopyt po infraštruktúre a odolnosť, udržateľnú dopravu a rozvoj miest;

L. keďže cenová dostupnosť bývania a podmienky bývania pre vlastníkov a nájomcov s nízkymi príjmami sa v posledných desaťročiach zhoršili; keďže takmer 38 % domácností ohrozených chudobou vynaložilo viac ako 40 % svojho disponibilného príjmu na bývanie; keďže počet ľudí ohrozených chudobou v EÚ vzrastie na 156 miliónov, ak sa zohľadnia náklady na bývanie;

M. keďže náklady na nájom v EÚ sa v poslednom desaťročí zvýšili a v rokoch 2007 až 2019 sa zvýšili aj ceny bývania v 22 členských štátoch;

N. keďže najnovšie dôkazy získané po vypuknutí pandémie COVID-19 naznačujú, že v strednodobom horizonte môže hospodárska recesia a strata pracovných miest ďalej viesť k zvýšeniu záťažovej hranice nákladov na bývanie, ako aj k zvýšeniu miery bezdomovectva v EÚ;

O. keďže kríza v oblasti bývania postihuje vážnejšie mestské oblasti v mnohých členských štátoch, v ktorých je zložité nájsť cenovo dostupné bývanie za trhové ceny, a to aj pre domácnosti so stredným príjmom;

P. keďže kríza v oblasti bývania sa prejavuje v bohatých aj menej bohatých krajinách a vedie k sociálnemu vylúčeniu a priestorovej segregácii; keďže prístup k dôstojnému a cenovo dostupnému bývaniu je ťažší pre zraniteľné skupiny ako pracujúca chudoba, ženy, mládež, najmä mladí nezamestnaní, osamelí rodičia, veľké rodiny, staršie osoby, najmä ak žijú samy, LGBTIQ osoby, migranti, utečenci, osoby so zdravotným postihnutím, osoby s fyzickými alebo psychiatrickými ochoreniami a ľudia z marginalizovaných komunít vrátane Rómov;

Q. keďže kríza spôsobená ochorením COVID-19 zhoršila neistotu v oblasti bývania, nadmerné zadlženie a riziko núteného vysťahovania a bezdomovectva a poukázala na neisté situácie mnohých ľudí, najmä starších ľudí, ale aj migrujúcich pracovníkov a sezónnych pracovníkov, ktorí nemajú prístup k bývaniu, ktoré spĺňa zdravotné požiadavky a požiadavky na sociálny odstup;

R. keďže prieskum nadácie Eurofound v súvislosti s pandémiou COVID-19 ukázal, že už v apríli 2020 uviedlo 38 % respondentov zhoršenie svojej situácie, pričom 47 % ([33]) uviedlo ťažkosti s uspokojením svojich potrieb – toto číslo stúplo na 87 % u nezamestnaných jednotlivcov; keďže z nich takmer 30 % malo už nedoplatky v súvislosti s platbami za služby a 22 % malo nedoplatky na nájomnom alebo splátkach hypotéky, pričom jedna pätina sa obávala stability ich ubytovania z dôvodu nedoplatkov; keďže z prieskumu nadácie Eurofound vyplýva, že v roku 2016 malo 14 %

([29]) https://www.eurofound.europa.eu/news/news-articles/inadequate-housing-is-costing-europe-eu194-billion-per-year
([30]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en
([31]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20190514-1
([32]) https://www.un.org/en/events/citiesday/assets/pdf/the_worlds_cities_in_2018_ data_booklet.pdf
([33]) https://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2020/addressing-household-over-indebtedness

ľudí v EÚ28 nedoplatky, pretože neboli schopní uskutočniť plánované platby nájmu alebo hypotéky, spotrebiteľského úveru, pôžičiek od priateľov alebo rodiny alebo účtov za služby či telefón; keďže pri započítaní podielu ľudí, ktorí majú ťažkosti (alebo veľké ťažkosti) s uspokojením svojich potrieb, ale bez akýchkoľvek nedoplatkov (zatiaľ), ohrozuje nadmerné zadlženie 21 % ľudí;

S. keďže pandémia COVID-19 má ničivý vplyv na európsky trh práce, ktorý Medzinárodná organizácia práce odhaduje v druhom štvrťroku 2020 na stratu pracovného času na úrovni 44 miliónov pracovných miest na plný pracovný čas; keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 zhoršila situáciu mimovládnych a charitatívnych organizácií, ktoré tradične pomáhajú ľuďom v ťažkých situáciách spojených s bývaním alebo v ťažkých životných situáciách, a vyvoláva neistotu, pokiaľ ide o ďalšie poskytovanie ich služieb;

T. keďže nútené vysťahovanie sa vymedzuje ako trvalé alebo dočasné vyhostenie jednotlivcov, rodín a/alebo komunít proti ich vôli z domov a/alebo pôdy, ktoré obývajú, bez poskytnutia vhodných foriem právnej alebo inej ochrany, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, a prístupu k nim; keďže nútené vysťahovanie sa už dlho považuje za hrubé porušenie ľudských práv;

U. keďže nedostatok vhodného bývania predstavuje závažný problém pre mnohých občanov EÚ; keďže v súčasnosti nie sú známe presné údaje o počte ľudí bez domova v EÚ, pričom striktne zozbierané údaje predstavujú základ každej účinnej verejnej politiky;

V. keďže miera bezdomovectva sa v posledných desiatich rokoch v mnohých členských štátoch EÚ zvýšila z dôvodu zvýšenia nákladov na bývanie, vplyvu hospodárskej krízy a následných opatrení vrátane zmrazenia alebo obmedzenia sociálnych programov a výhod;

W. keďže program „bývanie ako priorita“ predstavuje integrovanú stratégiu boja proti bezdomovectvu, v ktorej sa spája podporné bývanie so sociálnymi službami a integráciou ľudí bez domova do trhu práce; keďže prijatie jeho zásad členskými štátmi môže významne prispieť k zníženiu bezdomovectva;

X. keďže zásada č. 19 EPSP sa zaoberá otázkami pomoci pri bývaní a bezdomovectva; keďže Komisia oznámila, že predloží akčný plán na jeho vykonanie do februára 2021; keďže bezdomovectvo je porušením práva na vhodné bývanie a ďalších ľudských práv vrátane práva na nediskrimináciu, zdravie, vodu a sanitáciu, bezpečnosť osôb a život bez krutého, ponižujúceho a neľudského zaobchádzania ([34]), a teda je v príkrom rozpore s cieľmi EÚ v oblasti sociálneho pokroku a jej sociálnym modelom; keďže ľudia bez domova a osoby žijúce v neformálnom bývaní sú často terčom kriminalizácie, obťažovania, stigmatizácie, sociálneho vylúčenia a diskriminačného zaobchádzania z dôvodu svojho postavenia z hľadiska bývania; keďže často nemajú prístup k hygienickým zariadeniam, sú zhromažďovaní a vyháňaní z komunít a vystavení extrémnym formám násilia; keďže stredná dĺžka života ľudí bez domova je výrazne nižšia oproti celkovej populácii;

Y. keďže vymedzenie pojmu bezdomovectvo by malo zahŕňať jednak jeho materiálny aspekt (neexistenciu minimálne primeraného bývania), jednak jeho sociálny aspekt (bezpečné miesto na vytvorenie rodinných alebo sociálnych vzťahov, účasť na spoločenskom živote a život v dôstojných podmienkach) ([35]); keďže kríza spôsobená pandémiou COVID-19 poukázala na to, že boj proti bezdomovectvu je záležitosťou verejného zdravia a dajú sa nájsť riešenia, napríklad poskytnutie dočasného ubytovania a zavedenie moratória na vysťahovanie, ku ktorým prikročilo niekoľko členských štátov;

Z. keďže bezdomovectvo je na vzostupe najmenej v 24 členských štátoch; keďže v ktorúkoľvek noc v Európskej únii musí 700 000 ľudí bez domova prespať v útulku alebo na ulici, čo je za posledných desať rokov nárast o 70 %;

([34]) Záverečná správa osobitného spravodajcu OSN pre právo na primerané bývanie, s. 3.

([35]) Správa osobitnej spravodajkyne OSN pre primerané bývanie ako súčasť práva na primeranú životnú úroveň a pre právo na nediskrimináciu v tejto súvislosti, A/HRC/31/54.

AA. keďže cenovo prijateľného sociálneho bývania a dostupného bývania je nedostatok; keďže v roku 2018 žilo 9,6 % obyvateľstva EÚ27 v domácnostiach, ktoré vynaložili 40 % alebo viac svojho ekvivalentného disponibilného príjmu na bývanie ([36]); keďže zaťaženie spojené s nákladmi na bývanie je pre osoby so zdravotným postihnutím väčšie (v EÚ predstavuje záťažová hranica nákladov na bývanie 12,5 % v prípade ľudí so zdravotným postihnutím v porovnaní s 9,9 % v prípade ľudí bez zdravotného postihnutia);

AB. keďže cenová dostupnosť bývania sa musí vnímať v jej celkovom vzťahu k príjmovým modelom a vývoju, distribučnej spravodlivosti a nadmernému nárastu nákladov na bývanie a má jasný rodový rozmer; keďže zlyhania trhu s bývaním ohrozujú sociálnu súdržnosť v Európe, zvyšujú bezdomovectvo a chudobu a znižujú dôveru v demokraciu; keďže na riešenie všetkých týchto výziev musia byť vnútroštátne a miestne orgány schopné prijať primerané politiky v oblasti bývania vrátane opatrení štátnej pomoci s cieľom vytvoriť podmienky a podporovať investície do sociálneho a cenovo dostupného bývania;

AC. keďže úroveň verejných výdavkov na výdavky súvisiace so sociálnym bývaním v Európe sa v jednotlivých krajinách líši, pričom niektoré krajiny kladú väčší dôraz na podporu nájomného bývania než iné; keďže však potreba sociálneho bývania od finančnej krízy v roku 2008 rastie, pretože jednotlivci s nižšími príjmami čelia zvýšenému finančnému tlaku, pokiaľ ide o oblasť bývania; keďže krajiny, ktoré uplatňujú univerzálny model sociálneho bývania, majú obvykle veľké odvetvia nájomného bývania, a to všetko s hlavným cieľom podporovať sociálne miešanie a cieľom zabrániť segregácii na báze sociálno-ekonomických faktorov ([37]);

AD. keďže v roku 2018 ceny bývania vzrástli takmer vo všetkých členských štátoch v porovnaní s rokom 2015; keďže ceny bývania v EÚ sa za posledné tri roky zvýšili v priemere o 5 %;

AE. keďže verejné investície do sociálneho bývania sa v posledných rokoch znížili; keďže výdavky vlád na sociálne bývanie (transfery a kapitálové výdavky) predstavujú len 0,66 % európskeho HDP, pričom ide o klesajúci trend a zníženie v porovnaní s nedávnymi historickými úrovňami;

AF. keďže bytový fond EÚ podstatne rastie, no nedostatok bývania zostáva vážnym problémom;

AG. keďže 10 % ľudí v EÚ je nadmerne zaťažených nákladmi na bývanie;

AH. keďže neprimerané podmienky bývania a bezdomovectvo majú negatívny vplyv nielen na fyzické a duševné zdravie, pohodu a kvalitu života a dôstojnosť ľudí, ale aj na ich prístup k zamestnaniu a k iným ekonomickým a sociálnym službám;

AI. keďže prístup k rekreačným zariadeniam, komunitným centrám, parkom a zeleným priestorom má tiež pozitívny vplyv na životné podmienky; keďže investície do sociálneho bývania by mali podporovať aj budovanie ďalšej fyzickej komunitnej infraštruktúry (komunitné centrá, športové zariadenia atď.) a komunitné programy na ďalšie zvyšovanie kvality života ľudí;

AJ. keďže WHO označila bývanie za kľúčové odvetvie pre opatrenia na riešenie nerovností v oblasti zdravia ([38]); keďže 2,1 % európskych občanov nemá vnútri svojich obydlí kúpeľňu, sprchu ani toalety; keďže väčšina týchto občanov žije v piatich členských štátoch: Rumunsko (27,7 %), Bulharsko (15,3 %), Litva (10,6 %), Lotyšsko (9,9 %) a Estónsko (5,3 %) ([39]); keďže vidiecke oblasti obzvlášť trpia nedostatočnými investíciami do prístupu k sanitácii a iným základným službám; keďže pri vymedzovaní a uskutočňovaní svojich politík a činností by Európska únia mala zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia;

([36]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Housing_statistics&oldid=497245#Housing_affordability
([37]) Rozvojová banka Rady Európy, Housing inequalities in Europe (Nerovnosť bývania v Európe), 2017, s. 34.
([38]) https://www.who.int/social_determinants/Guidance_on_pro_equity_linkages/en/
([39]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20191119-1

Štvrtok 21. januára 2021

AK. keďže podľa Komisie sú domácnosti s deťmi vo všeobecnosti vystavené vyššiemu riziku závažnej deprivácie v oblasti bývania než celková populácia a podiel detí, ktoré žijú v preplnenej domácnosti, bol vyšší v prípade detí z rodín s nižšími príjmami ako v celkovej populácii; keďže nedostupnosť sociálneho bývania je prekážkou pre deti z rodín s nižšími príjmami v dôsledku nedostatočnej ponuky sociálneho bývania, čo vedie k dlhým čakacím lehotám; keďže riadne vykurované bývanie s bezpečnou pitnou vodou a sanitáciou a bývanie vo všeobecnosti je kľúčovým prvkom pre zdravie, pohodu, rast a vývoj detí; keďže primerané bývanie podporuje aj vzdelávanie a štúdium detí ([40]);

AL. keďže energetická chudoba je pretrvávajúcim problémom, ktorý v EÚ postihuje milióny ľudí, a keďže pandémia COVID-19 prehlbuje túto krízu a v dôsledku obmedzenia pohybu prudko rastie spotreba energie a účty; keďže okrem toho v dôsledku pandémie COVID-19 veľký počet pracovníkov prišiel o prácu alebo časť svojho príjmu, a to napriek opatreniam finančnej podpory a programom skráteného pracovného času, ktoré zaviedla väčšina členských štátov a ktoré podporuje EÚ; keďže príspevky na bývanie a dotácie na nájom často nepostačujú na pokrytie skutočných nákladov na bývanie a v niektorých krajinách veľmi prísne kritériá bránia prístupu zraniteľných skupín k príspevkom na bývanie;

AM. keďže spoločnosti starnú a prechádzajú demografickými zmenami; keďže potreby bývania sa menia s vekom v súlade so zmenami životného štýlu alebo rodinnej situácie; keďže prekážky bývania zahŕňajú nedostatočnú dostupnosť, osamelosť, bezpečnostné obavy a náklady na údržbu;

AN. keďže obydlia by mali byť bezpečné, pohodlné a ľahko udržiavané, pričom všetky tieto faktory sú mimoriadne dôležité pre starších ľudí;

AO. keďže energetická hospodárnosť bytového fondu má priamy vplyv na energetickú chudobu a náklady na údržbu; keďže trh s plynom a energiou je jedným z najvýnosnejších obchodov na svete, ale takmer 7 % domácností v EÚ nie je schopných platiť účty za služby ([41]); keďže domácnosti s nižšími príjmami navyše platia za energiu viac; keďže vlna obnovy môže zohrávať významnú úlohu pri úsporách energie, znižovaní nákladov a spotreby energie, a tým aj pri zmierňovaní energetickej chudoby a zlepšovaní komfortu, hygienických a životných podmienok pre všetkých;

AP. keďže dekarbonizácia hospodárstva EÚ do roku 2050 je spoločným cieľom v boji proti zmene klímy a energia na vykurovanie a chladenie budov je jednou z jej hlavných príčin; keďže Európska únia si prostredníctvom Európskej zelenej dohody stanovila cieľ zvýšiť energetickú hospodárnosť budov;

AQ. keďže vo viac ako polovici členských štátov EÚ v súčasnosti na viac ako 500 obydlí pripadá 1 000 obyvateľov; keďže tento počet je najvyšší v krajinách, ktoré sú destináciami cestovného ruchu, v ktorých dovolenkové domy vybudované na dovolenku počas hlavnej sezóny v centrách cestovného ruchu neprispievajú k splneniu širších potrieb spoločnosti v oblasti bývania ([42]);

AR. keďže utečenci, žiadatelia o azyl, migranti, najmä bez dokladov, osoby vysídlené v rámci krajiny, osoby bez štátnej príslušnosti, osoby so zdravotným postihnutím, deti a mládež, domorodé obyvateľstvo, ženy, LGBTI osoby, staršie osoby a príslušníci rasových, etnických a náboženských menšín majú neprimerane vysoké zastúpenie medzi ľuďmi žijúcimi v bezdomovectve, neformálnom bývaní a neprimeranom bývaní a často sú odsúvaní do najokrajovejších a najnebezpečnejších oblastí; keďže tieto skupiny sa často stretávajú s prierezovou diskrimináciou v dôsledku svojho postavenia z hľadiska bývania; keďže Európska únia sa pri vymedzovaní a realizácii svojich politík a činností zameriava na boj proti diskriminácii z dôvodu pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku či sexuálnej orientácie;

AS. keďže Komisia 12. novembra 2020 prijala svoju prvú stratégiu rovnosti LGBTIQ osôb;

([40]) Štúdia uskutočniteľnosti záruky pre deti: diskusný dokument cieľovej skupiny o deťoch žijúcich v neistých rodinných situáciách.
([41]) https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/DDN-20200120-1
([42]) https://www.oecd.org/els/family/HM1-1-Housing-stock-and-construction.pdf

AT. keďže Výbor ministrov Rady Európy odporučil členským štátom v CM/Rec(2010)5, aby sa prijali opatrenia na zabezpečenie účinného a rovnakého využívania prístupu k primeranému bývaniu pre všetky osoby bez diskriminácie na základe sexuálnej orientácie alebo rodovej identity; keďže okrem toho odporúča, aby sa náležitá pozornosť venovala rizikám bezdomovectva LGBTIQ osôb vrátane mladých ľudí a detí, ktoré môžu byť obzvlášť zraniteľné v dôsledku sociálneho vylúčenia, a to aj z vlastných rodín;

AU. keďže v štúdii Komisie o právnom uznaní rodu v EÚ sa zdôrazňuje diskriminácia transrodových osôb v prístupe na trh s bývaním vrátane straty ich domov v dôsledku požiadavky na rozvod v niektorých postupoch pre uznanie rodu v EÚ; keďže prístup k právnemu uznaniu rodu zvyšuje pravdepodobnosť, že si transrodová osoba nájde bývanie v prípadoch, keď sa jej doklady zhodujú s rodovým vyjadrením;

AV. keďže Komisia má značný počet právomocí týkajúcich sa trhu s nehnuteľnosťami vrátane bankového dohľadu, menovej politiky, úverov a hypotekárnych úverov vrátane pravidiel úľavy a vyrovnania dlhov, ako aj intervenčnej kapacity v prípade finančných bublín, verejných nákladov na sociálne financovanie bývania a nesplácaných úverov; keďže podľa protokolu 26 k ZFEÚ by sa vykonávanie úloh v rámci služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, napríklad poskytovanie sociálneho a cenovo dostupného bývania, malo zakladať na osobitných úlohách, ktoré boli zverené na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni a ktoré odrážajú potreby a primeranú podporu bývania a komunít;

AW. keďže špekulatívne nadobudnutia bytov a pozemkov zohrávajú významnú úlohu pri pokračujúcom zvyšovaní cien bývania; keďže je možné pozorovať prudký a nepretržitý nárast cien bývania a trhových prenájmov, najmä v mestách a mestských a prímestských oblastiach;

AX. keďže nútené vysťahovanie sa vymedzuje ako trvalé alebo dočasné vyhostenie jednotlivcov, rodín a/alebo komunít proti ich vôli z domov a/alebo pôdy, ktoré obývajú, bez poskytnutia vhodných foriem právnej alebo inej ochrany, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv, a prístupu k nim; keďže nútené vysťahovanie sa už dlho považuje za hrubé porušenie ľudských práv;

Dosiahnutie primeraného, energeticky hospodárneho a zdravého bývania

1. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že právo na primerané bývanie bude uznané a vykonateľné ako základné ľudské právo prostredníctvom platných európskych a vnútroštátnych právnych predpisov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby všetkým zabezpečili rovnaký prístup k dôstojnému bývaniu vrátane kvalitnej a čistej pitnej vody, primeranej a spravodlivej sanitácie, hygieny, napojenia na kanalizáciu a vodovodné siete, vysokej kvality vnútorného prostredia a k cenovo dostupnej, spoľahlivej, udržateľnej energii pre všetkých, a tak prispeli k odstráneniu chudoby vo všetkých jej formách, chránili ľudské práva znevýhodnených domácností a podporili najzraniteľnejšie skupiny s cieľom chrániť ich zdravie a pohodu;

2. opätovne požaduje, aby sa na úrovni EÚ prijali kroky na moratórium na odpájanie vykurovania v zimnom období, a žiada, aby sa zaviedol zákaz prerušenia dodávok počas zimného obdobia; odsudzuje obchádzanie moratória tým, že v jesennom období sa nepripojuje vykurovanie, čím sa moratórium stane neúčinným; vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že dodávatelia elektrickej energie prijmú ochranné systémy na zaručenie domácich dodávok energie osobám v najväčšej núdzi, keďže prístup k základným verejnoprospešným službám, ako sú voda, elektrická energia a sanitácia, je nevyhnutný na splnenie cieľov v oblasti udržateľného rozvoja;

3. žiada, aby sa na úrovni EÚ zaviedli minimálne povinné požiadavky na zdravé domácnosti vrátane kvality vzduchu v interiéri, a to minimálne v súlade s usmerneniami WHO; vyzýva členské štáty, aby dodržiavali a presadzovali základné pravidlá verejnej hygieny a verejného zdravia, ako aj usmernenia Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) pre primerané bývanie, zdravie a teplotu a podelili sa o najlepšie postupy a úvahy realizované na vnútroštátnej úrovni;

4. vyzýva Komisiu, aby za prioritu stanovila zníženie emisií a energetickú účinnosť prostredníctvom obnovy budov; podporuje nasmerovanie vlny obnovy na riešenie energetickej chudoby a budov s najhoršími parametrami hospodárnosti, v súlade s cieľmi Európskej zelenej dohody, v záujme zabezpečenia sociálne spravodlivého prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo, pri ktorom nik nezostane bokom; žiada, aby sa osobitná pozornosť venovala sociálnemu bývaniu,

rodinným domom a bytovým domom obývaným vlastníkmi, ako aj riešeniu nedostatočného bývania a dostupnosti bývania; zdôrazňuje preto, že nájomníci i obyvatelia vlastných bytov by mali byť plne informovaní a zapojení do projektov obnovy a v ich dôsledku by sa im nemali zvyšovať celkové náklady;

5. vyzýva členské štáty, aby viedli kampane za úsporu energie; zdôrazňuje úlohu, ktorú zohrávajú minimálne normy energetickej hospodárnosti (MEPS) pri stimulovaní objemu a rozsahu renovácie v najmenej hospodárnych budovách, a v rámci vlny obnovy víta plán zaviesť povinné minimálne normy energetickej hospodárnosti existujúcich budov v nadchádzajúcej revízii smernice o energetickej efektívnosti a smernice o energetickej hospodárnosti budov;

6. víta podporu Komisie v rámci vlny obnovy na financovanie riešení pre domácnosti s nízkymi príjmami; vyzýva Komisiu, aby podporovala model neutrality nákladov na bývanie (zahŕňajúci nájomné, náklady na energie, prevádzkové náklady a miestne dane), pretože spája sociálne a klimatické ciele a zabraňuje obnovám vykonávaným na účel núteného vysťahovania, čím sa zabezpečí, aby sa zvýšenie nájomného plne vyvážilo úsporami energie; trvá na tom, že pri obnove bývania je potrebné chrániť nájomníkov pred núteným vysťahovaním;

7. poznamenáva, že v záujme poskytnutia stimulov na obnovu, najmä v bytových domoch, budú kľúčové stimuly na účasť, komunikáciu a finančné stimuly; vyzýva Komisiu, členské štáty a finančné inštitúcie, aby zabezpečili širokú dostupnosť finančných prostriedkov na obnovu a oprávnenosť na ich čerpanie pre všetky kategórie vlastníctva, a to aj v situáciách, keď neexistujú združenia vlastníkov domov;

8. vyzýva Komisiu, aby vo viacročnom finančnom rámci a nástroji Next Generation EU stanovila vlnu obnovy ako prioritu, a tak osoby v zraniteľnej situácii postavila do ťažiska politík ozdravenia a zabezpečila všetkým rovnaký prístup k projektom obnovy, pretože investície v tejto oblasti môžu pôsobiť ako proticyklický zásah s významným potenciálom vytvárania pracovných miest; vyzýva členské štáty, aby vo svojich plánoch ozdravenia a odolnosti uprednostnili obnovu, a tak prispeli k dosiahnutiu hĺbkovej obnovy aspoň 3 % fondu európskych budov za rok; žiada, aby sa mimoriadna pozornosť venovala budovám vystaveným vysokému riziku zemetrasení v európskych regiónoch s častejším výskytom zemetrasení;

9. vyzýva EÚ a členské štáty, aby podporovali obehové hospodárstvo v stavebníctve a uplatňovali pri budovách a výrobkoch zásady obehového hospodárstva a povinné ekologické kritériá; vyzýva EÚ a členské štáty, aby pri zvažovaní možností obnovy uprednostňovali stavebné výrobky z nízkouhlíkových, udržateľných a netoxických materiálov, ktoré je takisto jednoduché opraviť a opätovne používať, a aby podporili rýchly prechod na energie z obnoviteľných zdrojov na vykurovanie a chladenie; zdôrazňuje, že budovy šetrnejšie k životnému prostrediu, ktoré sú vybudované z ekologickejších a trvácnejších materiálov, prinesú rozsiahle sociálne aj individuálne hospodárske výhody; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zaradili zelené sociálne bývanie do svojich plánov investícií do bývania vrátane kritérií udržateľnosti sociálneho bývania;

10. vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že pravidlá verejného obstarávania umožnia inovácie a dlhodobé partnerstvá v záujme obnovy v sektore sociálneho bývania, napríklad koncepciu inteligentných susedstiev navrhnutú v rámci iniciatívy za dostupné bývanie, ktorá je súčasťou vlny obnovy;

11. vyzýva členské štáty, aby podporovali programy a stimuly pre rodiny, aby žili vo vzájomnej blízkosti, posilňovali medzigeneračné väzby a umožnili starším osobám, ktoré musia opustiť svoje domovy z finančných alebo zdravotných dôvodov, nájsť si nové ubytovanie, ktoré uspokojuje ich potreby bez toho, aby museli opustiť komunity, ktorých sú súčasťou už mnoho rokov;

Boj proti bezdomovectvu a diskriminácii

12. vyzýva na dosiahnutie cieľa na úrovni EÚ, ktorým je odstránenie bezdomovectva do roku 2030; vyzýva Komisiu, aby prijala účinnejšie opatrenia na podporu členských štátov pri znižovaní a odstraňovaní bezdomovectva ako priority v rámci akčného plánu EPSP;

13. vyzýva Komisiu, aby navrhla rámec EÚ pre vnútroštátne stratégie v oblasti bezdomovectva, a vyzýva členské štáty, aby si osvojili zásadu „bývanie ako priorita“ a uprednostňovali zabezpečenie stáleho bývania pre ľudí bez domova, a to aj iniciatívnymi a reaktívnymi opatreniami v rámci svojich vnútroštátnych stratégií v oblasti bezdomovectva, na základe systémovej konzultácie s mimovládnymi organizáciami pôsobiacimi na poli bezdomovectva, chudoby a diskriminácie;

14. je presvedčený, že Komisia by mala ďalej preskúmať vykonávanie existujúcich úspešných modelov, napríklad modelu „bývanie ako priorita“, a to prostredníctvom primeraných nástrojov financovania, ako sú Európsky sociálny fond plus a Európsky fond regionálneho rozvoja;

15. zdôrazňuje, že pri vypracúvaní a vykonávaní týchto stratégií je potrebná spolupráca medzi ministerstvami a medzi vládami, ako aj účasť hlavných zainteresovaných strán, a nabáda na výmenu najlepších postupov medzi členskými štátmi;

16. zdôrazňuje dôležitosť zberu spoľahlivých údajov o bezdomovectve vrátane bezdomovectva mladých ľudí so zapojením príslušných mimovládnych organizácií a orgánov pôsobiacich v oblasti poskytovania služieb osobám, ktoré sú ohrozené alebo postihnuté bezdomovectvom; vyzýva Kkomisiu a členské štáty, aby prijali spoločnú rámcovú definíciu a koherentné ukazovatele bezdomovectva v EÚ, ktoré by umožnili spoločné chápanie, systematické porovnávanie a posudzovanie rozsahu bezdomovectva v jednotlivých členských štátoch EÚ; a umožnili by systematické monitorovanie miery bezdomovectva na úrovni EÚ prostredníctvom inštitúcií, ako je Eurostat; vyzýva na využívanie existujúcich nástrojov, ako je Európska typológia bezdomovectva a vylúčenia z možností bývania;

17. vyzýva členské štáty a Komisiu, aby prijali opatrenia a realizovali programy pre mladých ľudí, ktorí dovŕšili vek 18 rokov a ktorým hrozí, že sa z nich stanú ľudia bez domova; vyzýva Komisiu, aby poskytla finančnú podporu mladým ľuďom, ktorí začínajú žiť samostatný život, zlepšila prístup k informáciám o fondoch zameraných na cenovo dostupné bývanie a zabezpečila, aby revidovaná záruka pre mladých ľudí prispievala k riešeniu problému bezdomovectva mladých ľudí, ktoré sa v mnohých krajinách EÚ zvyšuje;

18. víta pozornosť venovanú v stratégii pre rovnosť LGBTIQ osôb bezdomovectvu týchto osôb, najmä mladých LGBTIQ bezdomovcov; vyzýva Komisiu, aby vytvorila nástroje na zlepšenie zberu údajov, podporila výskum v celej EÚ a uľahčila výmenu prístupov k riešeniu problému bezdomovectva LGBTIQ osôb medzi členskými štátmi;

19. opakuje svoju výzvu zo 16. januára 2014, aby sa skoncovalo s kriminalizáciou ľudí bez domova a aby sa zmenili diskriminačné postupy používané na zabránenie prístupu ľudí bez domova k sociálnym službám a útulkom;

20. vyzýva Agentúru Európskej únie pre základné práva, aby dôkladnejšie monitorovala trestné činy z nenávisti a incidenty motivované aporofóbiou; zdôrazňuje, že chudoba a bezdomovstvo nie sú trestným činom, naliehavo vyzýva členské štáty, aby vo svojich verejných politikách zaviedli mechanizmy na zaručenie bezpečnosti bezdomovcov a zaradili aporofóbiu do svojich politík verejnej bezpečnosti ako trestný čin z nenávisti; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zakázali a riešili diskrimináciu na základe bezdomovectva alebo iného postavenia v oblasti bývania a zrušili všetky právne predpisy a opatrenia, ktoré kriminalizujú alebo trestajú ľudí za bezdomovectvo alebo správanie spojené s bezdomovectvom, ako napríklad spanie alebo jedenie na verejných priestranstvách, ako aj zákaz núteného vysťahovania ľudí bez domova z verejných priestranstiev, pokiaľ sa im nezabezpečí bezpečné náhradné bývanie, a ničenie ich osobných vecí;

21. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili zachovanie výnimočných opatrení na predchádzanie bezdomovectvu a na ochranu ľudí bez domova v súvislosti s krízou COVID-19, najmä moratórií na vysťahovanie a odpojenie od dodávok energie a zabezpečenia dočasného bývania, a to tak dlho, ako to bude potrebné, a aby po nich nasledovali adekvátne a trvalé riešenia; vyzýva členské štáty, aby podporovali a propagovali mimovládne a charitatívne organizácie poskytujúce zdravotnícke a sociálne služby ľuďom bez domova a aby im pomáhali chrániť sa pred pandémiou COVID-19;

22. uznáva, že v niektorých núdzových situáciách, napríklad keď ľudia čelia neistým administratívnym situáciám alebo sú obeťami domáceho násilia, by sa mali osobám v núdzi poskytnúť núdzové riešenia bývania, ako sú útulky; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, že nikto nebude nútený spať na ulici z dôvodu nedostatku dôstojných alternatív; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby spolupracovali na podpore bezpodmienečného prístupu všetkých osôb, ktoré urgentne potrebujú ubytovanie, k núdzovému bývaniu primeranej kvality, zdôrazňuje však, že toto opatrenie by malo byť vždy len dočasné a nemôže nahrádzať štrukturálne riešenia prijaté v reakcii na bezdomovectvo, akými sú prevencia bezdomovectva a poskytovanie primeraného bývania a sociálnej podpory;

23. pripomína, že ženy sú osobitne vystavené kríze v oblasti bývania; zdôrazňuje, že ženy sú viac postihnuté chudobou, a to najmä z dôvodu rozdielov v odmeňovaní a dôchodkoch medzi ženami a mužmi a skutočnosti, že častejšie pracujú na čiastočný úväzok; zdôrazňuje, že bezdomovectvo žien je často menej viditeľné a treba ho osobitne riešiť; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vypracovali rodový prístup vo svojich vnútroštátnych stratégiách v oblasti bezdomovectva s cieľom podporiť ženy, ktoré čelia bezdomovectvu, ktoré často trpeli v dôsledku komplexnej traumatizácie a sú vystavené

retraumatizácii, ako je domáce násilie a zneužívanie, odlúčenie od svojich detí, stigmatizácia a nedostatok bezpečných a zabezpečených priestorov; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby vo svojich politikách bývania rozvíjali rodový prístup, najmä podporou žien, ktoré sa nachádzajú v osobitných situáciách, ako sú napríklad slobodné matky;

24. pripomína, že obmedzenie sociálnych kontaktov a karanténa v dôsledku pandémie COVID-19 majú dramatický vplyv na počet prípadov násilia páchaného na ženách vrátane vyššieho výskytu domáceho násilia a zneužívania detí; pripomína, že ekonomická nezávislosť žien sa ukázala ako kľúčový nástroj na boj proti rodovo motivovanému násiliu; vyzýva preto Komisiu a členské štáty, aby poskytli finančnú podporu ženám, ktoré sú obeťami rodovo motivovaného násilia a ktoré začínajú žiť samostatný život, a zlepšili ich prístup k informáciám o fondoch zameraných na dostupné bývanie ako spôsob zlepšenia ich ekonomickej nezávislosti a životnej úrovne;

25. požaduje komplexnú integrovanú stratégiu boja proti chudobe so stanoveným cieľom jej zníženia, a to aj pokiaľ ide o chudobu detí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili právo detí na primerané bývanie, a to aj poskytovaním súvisiacej podpory rodičom, ktorí majú ťažkosti s udržaním bývania alebo prístupom k nemu, s cieľom zabezpečiť, aby zostali so svojimi deťmi, pričom osobitnú pozornosť treba venovať mladým dospelým, ktorí odchádzajú z ústavov starostlivosti o deti; vyzýva Komisiu, aby najneskôr do roku 2021 predložila európsku záruku pre deti s vyčleneným rozpočtom vo výške 20 miliárd EUR, čím sa zabezpečí, že každé dieťa v EÚ bude mať okrem iného prístup k dôstojnému bývaniu;

26. vyzýva členské štáty, aby zabezpečili všetkým rovnaký prístup k dôstojnému bývaniu, bojovali proti rasizmu a protirómskym náladám a garantovali zákaz diskriminácie zo všetkých dôvodov uvedených v článku 21 Charty základných práv Európskej únie; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili uplatňovanie charty, ako aj smernice o rasovej rovnosti a rámca EÚ pre vykonávanie národných stratégií integrácie Rómov a Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím; žiada, aby venovali osobitnú pozornosť prierezovej diskriminácii; vyzýva Radu, aby urýchlene prijala horizontálnu antidiskriminačnú smernicu; vyzýva Komisiu, aby účinne vyhodnotila politický záväzok členských štátov a aby začala postupy v prípade nesplnenia povinnosti proti členským štátom, ktoré neuplatňujú antidiskriminačné právne predpisy EÚ alebo ktoré kriminalizujú ľudí bez domova;

27. naliehavo vyzýva členské štáty, aby vymedzili a vykonávali politiky proti úžerníckym majiteľom a prenajímateľom bývania v osadách a aby si vymieňali osvedčené postupy týkajúce sa týchto politík;

28. s hlbokým znepokojením konštatuje, že podmienky rómskeho obyvateľstva naďalej vzbudzujú mimoriadne starosti, keďže mnohí Rómovia často žijú v segregovaných obydliach charakterizovaných nevyhovujúcimi životnými podmienkami; vyzýva členské štáty, aby podporovali priestorovú desegregáciu a zapájali Rómov-príjemcov do navrhovania, vykonávania, monitorovania a hodnotenia všetkých etáp projektov bývania s cieľom účinne zabezpečiť, aby im boli poskytnuté informácie, ktoré im umožnia využívať existujúce fondy, ako aj aby sa uplatňovali antidiskriminačné politiky a mechanizmy s cieľom predchádzať násilnému vysťahovaniu a poskytnúť kočovným Rómom dostatočné a primerané táboriská; zdôrazňuje naliehavú potrebu vzdelávacích kampaní a kampaní na zvyšovanie povedomia verejnosti, ako aj verejných investícií v tejto súvislosti, ktoré sa stali ešte potrebnejšími aj v dôsledku nebezpečenstva pandémie COVID-19; naliehavo vyzýva Komisiu a členské štáty, aby využili plánovaný Fond na spravodlivú transformáciu určený na zlepšenie situácie v oblasti bývania, zdravia a zamestnanosti, aby tak nikto vrátane Rómov nezostal bokom;

29. upozorňuje, že na to, že nútené vysťahovanie je v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv len vtedy, keď sú splnené viaceré kritériá vrátane zmysluplného zapojenia dotknutých osôb, preskúmania všetkých možných alternatív, premiestnenia do primeraného bývania po dohode s dotknutými domácnosťami, aby nikto nezostal bez domova, prístupu k spravodlivosti s cieľom zabezpečiť spravodlivosť postupov a dodržiavanie všetkých ľudských práv; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, že v prípade nesplnenia týchto kritérií sa vysťahovanie považuje za nútené a predstavuje porušenie práva na bývanie; žiada, aby sa nútené vysťahovanie vymedzené podľa medzinárodného práva v oblasti ľudských práv za každých okolností zakázalo;

30. s hlbokým znepokojením konštatuje, že osoby so zdravotným postihnutím často čelia viacerým komplexným výzvam a nezohľadňovaniu ich rôznych práv v oblasti bývania, ako je napríklad absencia práva žiť v komunite s rovnakými príležitosťami, nedostatočná dostupnosť komunitných služieb, ktoré sú potrebné na zabezpečenie prechodu od inštitucionálnej starostlivosti k životu v komunite, skutočnosť, že sú často nútené žiť v oddelených zariadeniach ústavnej starostlivosti, chudoba, nedostatočný prístup k programom bývania, existujúce prekážky prístupnosti atď.; pripomína

Komisii a členským štátom, že z Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím im vyplývajú určité povinnosti; vyzýva na rýchlu deinštitucionalizáciu v celej Európe a využívanie dostupných finančných prostriedkov EÚ a vnútroštátnych finančných prostriedkov na vytvorenie prístupného, nesegregovaného bývania a poskytovanie potrebných komunitných služieb osobám so zdravotným postihnutím v záujme ochrany ich práva na nezávislý život v komunite a rovnakých príležitostí na zapojenie sa do spoločnosti;

31. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby zabezpečili, aby sa na projekty v oblasti bývania, ktoré vedú k segregácii alebo sociálnemu vylúčeniu, nepoužili žiadne finančné prostriedky EÚ alebo členských štátov; vyzýva členské štáty, aby vždy zvážili kvalitu bývania z hľadiska rozvoja miest, architektúry a funkčnosti s cieľom zlepšiť dobré životné podmienky všetkých ľudí; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby podporovali programy a stimuly pre rodiny, ktoré podporujú a posilňujú medzigeneračné väzby a umožňujú ľuďom, najmä starším osobám, ktoré musia opustiť svoje domovy z finančných alebo zo zdravotných dôvodov, nájsť si nové ubytovanie, ktoré uspokojuje ich potreby bez toho, aby museli opustiť svoje komunity;

32. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby stanovili všeobecnú povinnosť dodržiavať kritériá prístupnosti v rámci plánovanej vlny obnovy verejných a súkromných budov a aby využili jej potenciál na boj za lepšiu prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím a staršie osoby a osoby s motorickými a senzorickými ťažkosťami s cieľom zabezpečiť, aby boli budovy pohodlné pre všetkých ich obyvateľov a spĺňali „požiadavky budúcnosti“ vo svetle rastúcich demografických zmien;

Integrovaný prístup k sociálnemu, nájomnému a cenovo dostupnému bývaniu na úrovni EÚ

33. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby sa bývanie stalo jedným zo základných kameňov akčného plánu EPSP; pripomína, že politiky EÚ, programy financovania a finančné nástroje majú veľký vplyv na trh s bývaním, na kvalitu bytového fondu a na život občanov; vyzýva Komisiu, aby urgentne vypracovala integrovanú stratégiu pre sociálne, nájomné, nesegregované a cenovo dostupné bývanie na úrovni EÚ a vytvorila rámec umožňujúci vnútroštátnym, regionálnym a miestnym orgánom zaistiť poskytovanie bezpečného, zdravého, prístupného a cenovo dostupného kvalitného bývania pre všetkých; vyzýva Komisiu, aby v rámci tejto stratégie zlepšila svoju činnosť zameranú na zapojenie všetkých vládnych úrovní do úplného a dôsledného vykonávania práva na dôstojné bývanie pre všetkých;

34. víta zaradenie cenovej dostupnosti bývania do európskeho semestra; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila, že všetky odporúčania pre jednotlivé krajiny pozitívne prispejú k úplnému a dôslednému uplatňovaniu zásad EPSP, ako aj k plneniu cieľov OSN v oblasti udržateľného rozvoja a cieľov EÚ v oblasti klímy, ako sú vymedzené v Európskej zelenej dohode; naliehavo vyzýva členské štáty, aby vykonávali odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa cenovej dostupnosti bývania; vyhlasuje, že národné plány cenovo dostupného bývania by sa mali zahrnúť do národných programov reforiem, a žiada Komisiu a členské štáty, aby vytvorili konkrétne stratégie na riešenie prekážok práva na bývanie, ako sú diskriminácia, špekulácie, predátorské úvery, zaberanie pôdy, konflikty, nútené vysťahovanie, zhoršovanie životného prostredia a zraniteľnosť voči katastrofám;

35. zdôrazňuje potrebu spresniť ukazovateľ indexu cien nehnuteľností na bývanie; domnieva sa, že bývanie je cenovo dostupné, ak obyvateľovi na život poskytuje ešte dostatočnú sumu na základné výdavky na dôstojný život; zdôrazňuje, že je potrebné vypracovať komplexné vymedzenie cenovej dostupnosti bývania na úrovni EÚ, pričom sa zohľadní široká škála ukazovateľov, ako je vysťahovanie a miera chudoby; poukazuje na to, že súčasná referenčná prahová hodnota pre záťažovú hranicu nákladov na bývanie na úrovni 40 % disponibilného príjmu domácnosti nedostatočne znázorňuje počet domácností zaťažených nákladmi na bývanie; požaduje prehodnotenie referenčnej prahovej hodnoty a vyzýva Eurostat, aby vypracoval širší súbor údajov o výdavkoch domácností na náklady na bývanie od 25 % do 40 % disponibilného príjmu v 5 % intervaloch;

36. naliehavo vyzýva Komisiu, aby prostredníctvom európskej štatistiky Eurostatu o príjmoch a životných podmienkach (EU-SILC) a Európskeho strediska pre monitorovanie energetickej chudoby poskytovala presnejšie, kvalitnejšie a porovnateľnejšie údaje o trhu s bývaním, a monitorovala cenovú dostupnosť bývania v celej EÚ aj na miestnej a regionálnej úrovni, pričom zohľadní roztrieštenosť vnútroštátnych trhov s bývaním a rozdiely medzi členskými štátmi;

37. vyzýva Radu a členské štáty, aby obnovili neformálne stretnutia ministrov výstavby, zapojili do nich aj Európsky parlament a aby ich otvorili zainteresovaným stranám a predložili revidovaný formát kontaktných miest pre bývanie s cieľom poskytnúť mechanizmus na výmenu informácií medzi členskými štátmi a platformu na výmenu najlepších postupov v oblasti boja proti bezdomovectvu a poskytovania dôstojného a cenovo dostupného bývania;

38. nabáda členské štáty, aby spolupracovali na financovaní sociálnych investícií zameraných na riešenie problémov s bývaním so sociálnymi partnermi, občianskou spoločnosťou a súkromným sektorom, z ktorých mnohí zohrávajú a môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri rozvoji a udržiavaní primeraných riešení v oblasti bývania pre ľudí v zraniteľných situáciách;

39. vyzýva členské štáty, aby viac investovali do prístupných domovov starostlivosti pre starších ľudí s kvalitnými službami v oblasti starostlivosti, čo je nevyhnutné na zabezpečenie prístupnosti pre čo najviac starších obyvateľov;

Garancia bezpečnosti držby a inkluzívnych trhov s bývaním

40. poukazuje na to, že 25,1 % európskych nájomníkov, ktorí platia nájomné za trhovú cenu, vynakladá viac ako 40 % svojho príjmu na nájomné a že v priemere sa nájomné neustále zvyšuje ([43]); vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby zaviedli právne ustanovenia vrátane jasných predpisov v oblasti prenájmu s cieľom chrániť práva nájomníkov a obyvateľov vlastných bytov, zabezpečiť im istotu a predchádzať nútenému vysťahovaniu, a to aj po opatreniach v rámci obnovy a vrátane tých, ktorí žijú v obydlí prevedenom zo štátu počas procesu reštitúcie; vyzýva členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby garantovali transparentnosť nájomného a poskytovali podporu organizáciám, ktoré pracujú v oblasti ochrany nájomníkov a obyvateľov vlastných bytov a zaviedli postupy urovnávania právnych sporov s nízkou hodnotou;

41. vyzýva členské štáty, aby realizovali politiku bývania na základe zásady neutrality medzi nehnuteľnosťou na bývanie vo vlastníctve, prenajatým ubytovaním v súkromnom sektore a prenajatým sociálnym bývaním; vyzýva Komisiu, aby tento ukazovateľ zohľadnila v európskom semestri; domnieva sa, že právo na bývanie by sa nemalo úzko definovať ako prístup k sociálnemu bývaniu, ale v širšom zmysle ako právo žiť v domácnosti v mieri, bezpečnosti a dôstojnosti; zdôrazňuje význam stanovenia transparentných kritérií oprávnenosti pre sociálne a verejne financované bývanie s cieľom zabezpečiť rovnaký prístup k bývaniu; nabáda členské štáty, aby zaviedli vnútroštátne stratégie na predchádzanie sociálnej segregácii prostredníctvom širšieho geografického rozdelenia sociálneho bývania dostupného pre všetkých občanov bez ohľadu na postavenie, rod, náboženstvo alebo etnický pôvod; vyzýva členské štáty, aby uľahčili prístup k bývaniu a podporovali rôzne štvrte prostredníctvom lepšieho prístupu k úverom a prenájmu a práva kupovať pre mladých ľudí, rodiny s nízkymi a strednými príjmami a ľudí zo sociálne a hospodársky znevýhodnených skupín; nabáda členské štáty, aby spolupracovali s bankovým sektorom s cieľom poskytovať štátom zaručené cenovo dostupné úvery pre tieto skupiny a zároveň predchádzať vzniku bublín a nadmernej zadlženosti;

42. vyzýva členské štáty, aby aktívnejšie odstraňovali nerovnosti na trhu s bývaním, a to aj poskytovaním komplexných informácií o fungovaní trhov s bývaním, počte a geografickom rozložení transakcií, cenových trendoch v konkrétnych trhových segmentoch a možnostiach rozvoja v iných osobitných segmentoch;

43. zdôrazňuje, že primerané politiky a opatrenia, ktoré podporujú primeranú ponuku bývania, sú kľúčové na vyváženie a posilnenie hospodárskeho rozvoja bývania v prospech celej spoločnosti a na zabezpečenie cenovo dostupného a prosperujúceho prostredia na život pre všetkých; domnieva sa, že prijaté opatrenia musia byť premyslené, konkrétne a zamerané na uplatňovanie práva na bývanie v primeranom časovom rámci a že členské štáty musia vyčleniť dostatočné zdroje a uprednostňovať potreby znevýhodnených a marginalizovaných jednotlivcov alebo skupín žijúcich v neistých podmienkach bývania; vyzýva preto členské štáty, aby s podporou Komisie zabezpečili poskytovanie dostatočného primeraného a cenovo dostupného sociálneho bývania na pokrytie potrieb týchto jednotlivcov a skupín v oblasti bývania;

44. vyzýva členské štáty, aby vypracovali svoje vnútorné politiky v oblasti výstavby, ktoré posilnia hospodársky rast v súvislosti s pandémiou COVID-19;

45. so znepokojením berie na vedomie zvýšenú financializáciu trhu s bývaním, najmä v mestách, v rámci ktorej investori považujú bývanie za obchodovateľné aktívum, a nie za ľudské právo; vyzýva Komisiu, aby posúdila prispenie politík a právnych predpisov EÚ k financializácii trhu s bývaním a schopnosť vnútroštátnych a miestnych orgánov zaistiť právo na bývanie; vyzýva členské štáty a miestne orgány, aby zaviedli vhodné opatrenia na boj proti špekulatívnym investíciám, prijali politiky uprednostňujúce dlhodobé investície na trhu s bývaním a aby vypracovali politiky plánovania miest a vidieka v prospech cenovo dostupného bývania, sociálnej rozmanitosti a sociálnej súdržnosti;

([43]) https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/index.html?lang=en

46. zdôrazňuje, že transparentnosť vlastníctva nehnuteľností a transakcií je nevyhnutná na prevenciu narušenia trhu s bývaním a predchádzanie praniu špinavých peňazí v tomto odvetví; pripomína povinnosť stanovenú v smernici o boji proti praniu špinavých peňazí, aby Komisia do 31. decembra 2020 podala správu o potrebe harmonizácie informácií o vlastníctve nehnuteľností a o vzájomnom prepojení týchto vnútroštátnych registrov s cieľom zabrániť špekuláciám; opakuje preto svoju výzvu z 26. marca 2019, aby členské štáty mali k dispozícii verejne dostupné informácie o konečnom skutočnom vlastníctve pozemkov a nehnuteľností;

47. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby lepšie chránili hypotekárnych dlžníkov pred vysťahovaním; zdôrazňuje že občania, ktorí sú obeťami vysťahovania, by mali mať možnosť domáhať sa svojich práv na súde; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby posilnili existujúce záväzné pravidlá správania pre veriteľov, správcov úverov a nákupcov úverov s cieľom vyhnúť sa klamlivým praktikám, obťažovaniu a porušovaniu práv spotrebiteľov, a to aspoň pokiaľ ide o hypotekárne úvery, alebo prípadne prijali nové pravidlá; je presvedčený, že v takýchto pravidlách by sa mali stanoviť najmä požiadavky na primerané a životaschopné opatrenia na odpustenie platieb okrem tých, ktoré sú stanovené v článku 28 smernice 2014/17/EÚ; vyzýva Komisiu, aby posúdila, či je potrebný legislatívny návrh o minimálnom pomere výšky úveru k hodnote zabezpečenia na trhu s hypotekárnymi úvermi; vyzýva Komisiu, aby pri navrhovaní pravidiel týkajúcich sa sekuritizácie zvážila vplyv na trhy s bývaním;

48. poukazuje na to, že expanzívny rast krátkodobého dovolenkového prenájmu ochudobňuje trh s bývaním, zvyšuje ceny a môže mať negatívny vplyv na možnosti bývania v mestských a turistických oblastiach; vyzýva Komisiu, aby vykladala smernicu o službách v súlade s rozsudkom Európskeho súdneho dvora (C-390/18), v ktorom sa stanovuje cenová dostupnosť bývania a nedostatok nájomného bývania ako „závažný dôvod týkajúci sa verejného záujmu“, a aby preto dala vnútroštátnym a miestnym orgánom široký priestor na voľné uváženie, pokiaľ ide o vymedzenie primeraných pravidiel pre stravovacie a ubytovacie služby vrátane povinnej registrácie, obmedzenia povolení a osobitných zónových politík, obmedzenia času, zabránenia nadmernému zameraniu sa na cestovný ruch, vyprázdňovania mestských centier a poklesu kvality života na úkor miestnych obyvateľov; naliehavo vyzýva Komisiu, aby do zákona o digitálnych službách začlenila návrh záväznej povinnosti výmeny informácií pre platformy na trhu s krátkodobým nájomným bývaním v súlade s pravidlami ochrany údajov, pretože tento prístup k informáciám je pre orgány nevyhnutný na zabezpečenie prístupnosti cenovo dostupného bývania;

49. pripomína Komisii a členským štátom, že neexistencia regulácie trhu s nehnuteľnosťami a finančných aktérov pôsobiacich na tomto trhu s cieľom zabezpečiť prístup k cenovo dostupnému a primeranému bývaniu pre všetkých by znamenala nedodržanie ich záväzkov, pokiaľ ide o právo na bývanie;

50. žiada, aby sa sektor bývania zahrnul do sociálnych služieb všeobecného záujmu, a to nielen pokiaľ ide o sociálne bývanie, keďže je to nevyhnutné na zaručenie práva na cenovo dostupné a dôstojné bývanie pre všetkých;

Investície do sociálneho, nájomného, cenovo dostupného a energeticky účinného bývania

51. zdôrazňuje, že investičná medzera v oblasti cenovo dostupného bývania predstavuje 57 miliárd EUR ročne ([44]); vyzýva Komisiu a členské štáty, aby prioritne odstránili investičnú medzeru v oblasti cenovo dostupného bývania; v tejto súvislosti vyzýva na reformu rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorou by sa členským štátom umožnilo uskutočnenie potrebných zelených a sociálnych verejných investícií vrátane investícií súvisiacich s rozvojom a zlepšovaním sociálneho, nájomného, cenovo dostupného a energeticky hospodárneho bývania; okrem toho požaduje jednotné účtovanie pre metodiku odpisov za cenovo prístupné investície do bývania;

52. pripomína, že ako služba všeobecného hospodárskeho záujmu (ďalej len „SVHZ“) je sociálne bývanie oslobodené od notifikačnej povinnosti týkajúcej sa štátnej pomoci; pripomína, že sociálne bývanie je jediným odvetvím v rámci rozhodnutia o SVHZ, v súvislosti s ktorým Komisia uvádza cieľovú skupinu (znevýhodnení občania alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny), a že to neplatí v prípade iných sociálnych služieb; domnieva sa, že to môže obmedziť možnosť zabezpečenia sociálneho a cenovo dostupného bývania pre všetkých; uznáva, že neexistuje dohodnuté spoločné vymedzenie sociálneho bývania na úrovni EÚ; varuje však, že úzke vymedzenie sociálneho bývania tým, že sa obmedzuje len na „bývanie pre znevýhodnených občanov alebo sociálne menej zvýhodnené skupiny, ktoré z dôvodu obmedzení schopnosti využívať bývanie za trhových podmienok nie sú schopné získať bývanie“, je reštriktívne a bráni schopnosti členských štátov vymedziť ich SVHZ a služby všeobecného záujmu; zdôrazňuje, že SVHZ v oblasti bývania by sa mali

([44]) Správa pracovnej skupiny na vysokej úrovni pre investície do sociálnej infraštruktúry v Európe: Podpora investícií do sociálnej infraštruktúry v Európe (2018).

v zásade riadiť osobitnými požiadavkami stanovenými vnútroštátnymi, regionálnymi alebo miestnymi orgánmi, keďže tieto orgány majú právomoc identifikovať a riešiť potreby bývania a životné podmienky rôznych skupín, ktoré sa môžu výrazne líšiť medzi vidieckymi a mestskými oblasťami, a keďže tieto orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri dobre zacielenom rozhodovaní; naliehavo vyzýva Komisiu, aby upravila vymedzenie cieľovej skupiny sociálneho bývania a bývania financovaného z verejných zdrojov v pravidlách o SVHZ, a vnútroštátnym, regionálnym a miestnym orgánom tak umožnila podporu bývania pre všetky skupiny, ktorým v trhových podmienkach nie je možné zabezpečiť dôstojné a cenovo dostupné bývanie, a zároveň zaistiť, že dostatočné financovanie bude vyčlenené pre tých najviac znevýhodnených, a to s cieľom odblokovať investície a zabezpečiť cenovo dostupné bývanie, neutralitu prenájmov bývania a udržateľný rozvoj miest a vytvoriť sociálne rôznorodé štvrte a posilniť sociálnu súdržnosť;

53. vyzýva Komisiu a členské štáty, aby v EÚ ešte zvýšili investície do sociálneho, nájomného, energeticky účinného bývania a cenovo dostupného bývania a do riešenia bezdomovectva a vylúčenia v oblasti bývania; v tomto smere požaduje investície prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja, Fondu na spravodlivú transformáciu, Programu InvestEU, ESF+, programu Horizont Európa a Next Generation EU, a najmä Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus (CRII) a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus (CRII+); požaduje väčšiu súčinnosť medzi týmito nástrojmi; víta financovanie úverov na sociálne a cenovo dostupné bývanie prostredníctvom Programu InvestEU a širšieho portfólia EIB; vyzýva Komisiu a členské štáty, aby začlenili sociálny pokrok ako investičnú prioritu, spolu so zelenou a digitálnou transformáciou, do Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti s cieľom chrániť zraniteľné osoby pred negatívnym vplyvom súčasnej krízy a zahrnúť plány sociálneho pokroku do plánov na podporu obnovy a odolnosti, v ktorých sa uvedie, ako sa budú realizovať zásady Európskeho piliera sociálnych práv a kam sa budú zameriavať sociálne investície vrátane investícií do sociálneho bývania; naliehavo vyzýva Komisiu, aby zabezpečila lepšiu dostupnosť finančných prostriedkov EÚ a financovania EIB pre miestnych a regionálnych poskytovateľov sociálneho a nájomného cenovo dostupného bývania; vyzýva EIB, aby sa snažila posilniť túto dostupnosť prostredníctvom cielenej technickej pomoci a užšej spolupráce s finančnými sprostredkovateľmi a členskými štátmi;

54. vyzýva Komisiu, aby podporovala využívanie európskych programov, ktoré podporujú obnovu domov s cieľom zabezpečiť cenovú dostupnosť bývania;

55. nabáda členské štáty, aby zabezpečili, aby všetky budúce projekty výstavby a obnovy bývania boli zamerané na podporu inteligentných budov, kde možno monitorovať spotrebu vody a energie a zvýšiť efektívnosť nákladov v súlade s cieľmi Európskej únie v oblasti klímy;

56. vyzýva Komisiu, členské štáty a regionálne a miestne orgány, aby uznali, podporovali a financovali formy komunitného, demokratického a družstevného bývania vrátane komunitných pozemkových družstiev ako legitímne a životaschopné prostriedky na poskytovanie trhového a sociálneho bývania; požaduje udržateľný prístup k využívaniu mestskej pôdy, napríklad uprednostnenie obnovy opustených domov pred výstavbou nových;

o

o o

57. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade a Komisii.